

Türkiye Cümhuriyeti ile İran Devleti Şehinşahisi arasında Tahranda 20 nisan 1937 tarihinde akit ve imza edilen havaî seyrüsefer mukavelenamesinin tasdikına dair kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 21/VI/1937 - Sayı : 3636)

No.
3210

Kabul tarihi
7 - VI - 1937

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cümhuriyeti ile İran Devleti Şehinşahisi arasında Tahranda 20 nisan 1937 tarihinde akit ve imza edilen havaî seyrüsefer mukavelenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun icrasına İera Vekilleri Heyeti memurdur.

15 haziran 1937

TÜRKİYE CÜMHURİYETİ VE İRAN DEVLETİ ŞEHİNŞAHİSİ ARASINDA HAVAİ SEYRÜSEFER MUKAVELENAMESİ

Türkiye Cümhur Reisi

Bir taraftan

Majeste İran Şehinşahı

Diğer taraftan

İki memleket arasında havaî seyrüsefer şartlarının tanzimi arzusu ile mütehassis olarak bir mukavele akdine karar vermişler ve bu hususta murahhasları olmak üzere:

Türkiye Cümhur Reisi

Sabık Vekil ve Cemiyeti Akvam nezdinde Daimî Murahhas, Büyük Millet Meclisinde Saylav Ekselans Cemal Hüsnü Taray ve Orta Elçi Ekselans Kemal Köprülü

Majeste İran Şehinşahı

Hariciye Veziri Ekselans Enayetullah Samiy'yi tayin buyurmuşlardır.

Bu Murahhaslar usulüne muvafık ve muteber görülen salâhiyetnamelerini teati ettikten sonra aşağıdaki hükümleri kararlaştırmışlardır.

Madde — 1

İşbu mukavelename, munhasıran iki Âkid Tarafın Devlet dairelerine veya her iki Hükûmet tarafından ihdas edilen Devlet teşekküllerine mensub bulunub her iki memleket arasında bir havaî seyrüsefer temini ile mükellef sivil hava gemilerine tatbik olunur.

Madde — 2

İşbu mukavelenamenin 17 nci maddesinde musarraha hava hattının milli bir şirket tarafından işletilmesi iki Âkid Taraf arasında hususî bir anlaşma mevzuu olacaktır.

Madde — 3

Yüksek Âkid Taraflardan her biri, sulh zamanında ve tam mütekabiliyet şartına, 1 nci maddede gösterilen diğer Devlet hava gemilerine, işbu mukavelenamede münderic şeraite riayet edilmek kaydile kendi ülkesi üzerinde, 17 nci maddeye tevfikân tayin edilecek noktalara kadar zarar vermeksizin geçmek serbestisini bahşeylemeği teahhüd eder.

Madde — 4

İşbu mukavelename mazmunu ile kastedilen hava gemisi, havada seyrüsefere mahsus ve ileri doğru sevkedici bir makine ile mücehhez aletlerdir.

Madde — 5

İki Âkid Taraftan her biri kendi ülkesi hududlarının hangi noktaları arasından uçulabileceğini tesbit edecektir. Hududu geçiş, iki Devlet arasında imza edilen hudud emniyeti mukavelenamesi hükümlerine tevfikân vaki olacaktır. Diğer Devletin ülkesi üzerinde havaî seyrüsefer edilirken hava gemileri bu Devlet tarafından tayin edilen hava yollarını takibe mecburdurlar. Kesifsiz, fırtına, tipi, motör arızası, mücbir sebebler dolayısıyla bir hava gemisi mevzuabâs yollardan saparsa, hava gemisi ve pilotları bu Devlette meri ahkâmı kanuniyeye tâbi tutulacaklardır.

Madde — 6

İki Yüksek Âkid Taraf, kendi ülkelerinin havasında seyrüsefer memnu bulunan kısımlarını yekdiğerine bildireceklerdir.

Madde — 7

Her Yüksek Âkid Taraf, istisnâî hallerde ve derhal tesirini göstermek üzere, kendi millî arzisi üzerinde hava seferlerini tahdid veya tamamen veya kısmen menetmek hakkını mahfuz tutar.

Madde — 8

Pilotun yedi ihtiyarında olmayan ve esbabı mücbire teşkil eden ahval - Kesifsiz, fırtına, tipi, motör arızası - dolayısıyla Âkid Taraflardan birinin memnu mntakası üzerine düşen bileümle hava gemileri mezkûr Tarafın havaî seyrüsefer için vazettiği imdad işaretini derhal vermeğe ve memnu mntakanın haricinde en yakın hava istasyonuna gecikmeden inmeğe mecbur olacaktır. Pilot, 18 nci maddenin ikinci fıkrası hükümlerine tevfikî harekete mecburdur.

Bu hallerde hava gemisi ile pilotları her memleketin buna mütedair kanunî hükümleri icabatına tabi tutulacaktır.

Madde — 9

Devletlerden birinin hava gemileri, tayfaları, yolcuları ve hamuleleri diğer Devletin ülkesinde, bu Devlette meri ahkâmı kanuniyeden mütevellid vecibelere ve bilhassa umumiyetle havaî seyrüsefer hakkındaki ahkâma, ruhsat şahadetnamelerine müteallik hükümlere ve bunlardan mada gümrük ve sair resimlere, ithal ve ihraç memnuiyetleri, eşhas ve eşya nakliyatı, emnü asayışı umumî hakkındaki hükümlere, kezalik sıhî nizamata ve pasaport hakkındaki mukarrerata tâbi tutulacakları gibi meri bulunan umumî mevzuattan mütevellid sair vecibelere de tâbi olacaklardır.

Madde — 10

Âkid Devletlerden birinin hava gemisinde bulunan mahrukat diğer Taraf ülkesine girerken gümrük rüsumu ve sair harçlardan muaf tutulacaktır. Bu tayyarelere mahsus yedek parçalar

hakkında da aynı muamele cari olacaktır. Bununla beraber mahrukattan hiç bir miktarı bilâresim boşaltılmıyacaktır.

Madde — 11

Diğer Âkid Devletin hududlarını geçen her tayyare bu Devlet ülkesinin 17 nci maddeye tev-fikan tesbit edilecek gümrük tayyare meydanına inmeye mecburdur.

Madde — 12

Âkid Devletlerden birinin diğer Âkidin ülkesi üzerinde uçan hava gemileri, tabiiyetinde bu-lundukları Devletin salâhiyettar makamları tarafından verilmiş bir gemi jurnal defterini bir ha-va seyrüsefer ruhsatıyesini ve bir de tescil evrakını hâmil bulunacaklardır.

Hava gemileri uçuş esnasında teşhis edilebilmeleri için bariz alâmeti farikalar taşıyacaklardır.

Madde — 13

Mürettebatı teşkil eden eşhas, işbu mukavelenamenin 20 nci maddesi ikinci fıkrası hükümleri mahfuz kalmak üzere, Yüksek Âkid Taraflardan birinin tabiiyetini haiz olacak ve tayyarenin tâbi bulunduğ u memlekette hava seyri için elzem olan bileümle vesaikı hâmil bulunacaklardır.

Yüksek Âkid Taraflar, ülkeleri üzerinde lüzumlu olan vesaikın listesini yekdiğerlerine bildi-receklerdir. Bundan başka mürettebatı teşkil eden eşhas, tabiiyet ve hüviyetlerini müsbit ev-rakı ve icab ediyorsa pasaportu hâmil olacaklardır.

Yolcular meri kanun ve nizamatin mecbur tuttuğ u bileümle hüviyet varakalarını ve pasaportu hâmil olacaklardır.

Madde — 14

Bir memleketin diğer memlekete eşhas ve eşya taşıyan hava gemileri aşağıdaki vesika-ları hâmil olacaklardır:

1 - Yolcuların ad listesi.

2 -Nakledilen eşya ve erzakın müfredat cetveli (manifestosu) ile mürsillerin etraflı beyan-nameleri.

Bütün bu nakliyat meri nizamata tâbidir. Mürettebatın yolda iaşesine mahsus yiyecekler her iki Tarafça, hava gemisinin gümrük tayyare meydanına inişinde gümrük muayenesine tâbi tutulmak şartile, gümrük rüsumundan muaf olacaklardır.

Madde — 15

İki memleketin salâhiyettar makamları her hava gemisini hareketten evvel ve inişte mua-yene edecekler ve hâmil bulunmaları icab eden vesaikı tetkik eyliyeceklerdir.

Madde — 16

Posta irsalâtı, nakliyatı her iki memleketin posta idareleri arasında doğrudan doğruya yapılacak hususî itilâflarla tanzim edilecektir.

Madde — 17

Gümrük tayyare meydanları, uğrak tayyare meydanları, son hava meydanları, hava yol-ları ve rastlaşmalar iki Tarafın salâhiyettar idareleri arasında işbu mukavelenamenin me-riyete konulmasından en geç üç ay sonra bilitilâf tesbit ve tayin edilecektir.

Bununla beraber salâhiyettar idareler mevzubahis gümrük, uğrak ve son tayyare meydan-larını, hava yollarını ve rastlaşmaları icabında bilitilâf değıştirebileceklerdir.

Bu tayyare meydanlarından istifade etmek imkânının, velevki muvakkat olsun, tahdidi diğer Âkid Devlete derhal bildirilecektir.

Madde — 18

Yüksek Âkid Devletlerden birinin hava gemisinin diğeri ülkesinde 17 nci maddede mevzubahs itilâf ile tayin ve tesbit edilecek hava meydanları haricinde yere inmesi memnudur.

Bu hava istasyonları haricinde mecburî inişlerde, pilot en yakın mahallî memurları derhal haberdar edecek ve bunların vüruduna kadar mürettebat ve yolcuların azimetine, hava gemisinin naklettiği eşyanın kaldırılmasına kendi mesuliyeti altında mümanaat eyliyecektir.

İki Devletin hava gemilerinin ihtiyarî veya mecburî mişte millî hava gemilerine yapılan aynı yardımlara hakları olacaktır.

Madde — 19

Âkid Taraflardan birinin hava gemileri merî nizamata tevfikân inmeğe mezun oldukları tayyare meydanındaki servislerden istifade edebileceklerdir.

Muhtemel harçlar (iniş, ikamet harçları vesaire) ve hava servisinin iyi işletilmesine müteallık hususât, icabı takdirinde, iki memleketin alâkadar daireleri tarafından bilitilâf tanzim ve tesbit edilecektir.

Madde — 20

Âkid memleketlerden birinde hava cevelânı için hava gemisine ve mürettebatına ita edilmiş olan ruhsatiye, berat ve lisanslar, diğer memlekette, bunun tarafından aynı gaye ile verilen mümasil vesaik gibi muteber olacaktır.

Yüksek Âkid Taraflardan her biri, kendi tebaasından birine diğer Âkidin verdiği ehliyetname ve ruhsatıyeleri, ülkesi hududu dahilinde ve havaları üzerinde cevelân için muteber tanımamak hakkını haizdir.

Madde — 21

Yolda her türlü tahliyeler ve eşya atmalar yasaktır.

Madde — 22

Devletlerden her birinin ülkesi üzerinde radyo muhabere aletlerinin istimali bu Devletin sa-lâhiyettar makamı tarafından bu babda ısdar edilmiş bulunan ahkâma tâbidir.

Bundan başka işbu cihazlar mürettebattan yalnız kendi memleketleri Hükümeti tarafından verilmiş hususî izinnameyi hâmil olanlar tarafından kullanılabilir.

Madde — 23

Hava gemilerinde, mürettebatına ve yolcularına silâh, mühimmat, boğucu gazlar, patlayıcı me-vad ve posta güvercinleri taşımak memnudur.

Hava gemisinin tabiiyetini haiz bulunmadığı Âkid Tarafın ülkesi hududu içinde fotoğraf ve sinematograf cihazları ancak bu memlekette bu babda merî olması muhtemel nizamname-lere tevfikân naklolunabilir.

Madde — 24

Yüksek Âkid Taraflar kendi ülkeleri üzerinde hava seyrüseferini tanzim eden kanun ve nizamları mütetekabilen yekdiğerine bildireceklerdir.

Madde — 25

İki Yüksek Âkid Taraf, işbu mukavelenamede istihdaf olunan yola aid olarak sicil defterine mütekaddem ay içinde yapılan kayid ve tay muamelelerini mübeyyin cetvelleri her ay teati edeceklerdir.

Madde — 26

Her Âkid Devlet kendi ülkesinin iki noktası arasında yolcu ve eşyanın nakliyatı ticariyesini millî hava gemilerine hasrû tahsis etmek hakkını haiz olacaktır.

Madde — 27

İşbu mukavelename tasdik edilecek ve tasdik keyfiyeti diğer Tarafa nota ile tebliğ edilecektir. Son notanın tevdi tarihinden on beş gün sonra meriyete girecek ve beş sene müddet carî olacaktır. Bu müddetin inkızasından sonra Yüksek Âkid Taraflardan biri canibinden feshedilmediği müddetçe meri kalacak, işbu fesih keyfiyeti, tebliği tarihinden üç ay sonra hükmünü icra eyleyecektir.

Tasdiknameler mümkün mertebe süratle Ankarada teati edilecektir.

Yukarıdaki hususatı tasdik etmek üzere Yüksek Âkid Tarafların Murahhasları işbu mukavelenameyi imza etmişlerdir.

Tahranda yirmi nisan bin dokuz yüz otuz yedi tarihinde fransızca olarak iki nüsha tanzim edilmiştir.

İmza :

Cemal Hüsnü Taray
Kemal Köprülü

Samiy

<i>Cumhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	8 - VI - 1937 ve 1/835
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhur Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	15 - VI - 1937 ve 4/480
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cild ve sayfa numaraları</i>	:	<i>Cild Sayfa</i> 18 210,386 19 100,101,106,110:113